

Ο "ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ,, ΚΙ Ο ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ

Θά ήθελα νάπαντήσω σήμερα σέ μιὰ μομφή πού ἄκουσα τελευταία ἀρκετά συχνά νά ἐπαναλαμβάνεται ἐναντία στὸν «Ἀγὼνα τῆς Γυναίκας». Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι οἱ περισσότερες πού γράφουμε στὸν «Ἀγὼνα», φανατικὲς δημοτικίστριες, ὑποτάζουμε τὴν ἰδεολογία τοῦ φεμινισμοῦ στὴν ἰδεολογία τοῦ δημοτικισμοῦ. Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι, ἐπιμένοντας νά προπαγανδίζουμε τὶς φεμινιστικὲς ἰδέες σέ μιὰ γλώσσα πού ἔνα μεγάλο μέρος τοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν παραδέχτηκε ἀκόμα γιὰ δική του, ἀδικοῦμε τὸ φεμινιστικὸ ἀγὼνα.

Δὲ θέλω νά συζητήσω ἐδῶ ἂν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀντιδρᾷ ἀκόμα στὴ δημοτικὴ ἢ ἂν τὸ μεγαλύτερο μέρος, φωτισμένο, ἀρχισκεῖ ὅλας νάννιδρᾷ στὴν καθαρῆουσα. Δέχομαι γιὰ μιὰ στιγμή νά συμφωνήσω μὲ τὴ μομφή πὼς ὁ «Ἀγὼνας» θὰ εἶχε περισσότερη κυκλοφορία ἂν γράφονταν στὴν καθαρῆουσα, ἢ τοῦλάχιστον στὴ μιχτή. Δέχομαι γιὰ μιὰ στιγμή πὼς θὰ διαβάζονταν περισσότερο· θὰ ἔπειθε ὅμως καὶ περισσότερο, βαθύτερα; Αὐτὸ τᾶρνοῦμαι ἀπόλυτα. Θὰ γίνονταν κι ὁ φεμινισμὸς μιὰ λέξη, ὅπως εἶναι οἱ περισσότερες ἰδεολογίες στὴν Ἑλλάδα, λέξεις χωρὶς περιεχόμενο. Ὅλες οἱ ἰδεολογίες ἐκφράζονται στὴν Ἑλλάδα μὲ μιὰ γλώσσα νεκρὴ, ψυχρὴ, πού δὲ μιλεῖ ἄμεσα στὸ Ἑγὼ τῶν ἄλλων. Τὸ νέο ἑλληνικὸ Ἑγὼ συνήθισε τόσο νά μεταφράζει γιὰ τὸ βαθύτερο εἶναι του τὶς ἰδέες πού διαβάζει, ὥστε δὲν ἀντιλαμβάνεται πιά πὼς μεταφράζει, ἢ ἐργασία αὐτὴ γίνεται ἀσυνείδητα, μὰ αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει πὼς ἡ ἐργασία αὐτὴ στερεῖ τὶς ἰδέες ἀπὸ κάθε τους ζωντανία, συγκίνηση, τὶς ἀποστερώνει. Αὐτὴ εἶναι ἡ κυριώτερη αἰτία τῆς τέλειος σύγχυσης ἀξιών, ἐννοιῶν, πού παρατηροῦμε στὴν Ἑλλάδα καὶ πού δὲν παρατηριέται σὲ κανέναν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Οἱ ἑλληνικὲς λέξεις δὲν πηγάζουν ἀσυνείδητα ἀπὸ τὶς ζωντανὲς ἐσωτερικὲς παραστάσεις. Τὴ σύγχυση αὐτὴ θεωρεῖ καθήκον του νάπαφύγει ὁ φεμινιστικὸς ἀγὼνας. Πιστεύοντας στὴν ἀλήθεια καὶ στὴ ζωντανία τῆς ἰδεολογίας του δὲ θέλει νά παρασύρει αὐτὴ μὲ κούφιους ῥητορισμοὺς, ἀνθρώπους πού μισᾷ, ἴσως καὶ σιταβά, θὰ τὴν ἔχουν νιώσει· μιὰ τέτλια ἐπιτυχία, πιθανὸ εὐκολώτερη, δὲ θὰ ἦταν βαθιά, πραγματικὴ· ὁ φεμινιστικὸς ἀγὼνας θέλει ὁπαδοὺς φωτισμένους, μὲ πλέρια συνείδηση ὅλου τοῦ πλάτους, ὅλης τῆς ἀξίας τοῦ γυναικίου ἀγὼνα.

Γιὰ τὴν ἰδεολογία δὲ ζητοῦμε ἀπλᾶ καὶ μόνο δικαιώματα γιὰ νά γίνουμε ἀνθρώποι στὴν κοινωνία, γιὰ νά παύσουμε νά εἴμαστε τὰ παράσιτά της. οἱ δούλοι της· τὰ ζητοῦμε βέβαια πολὺ καὶ γι'αὐτὸ, μὰ τὰ ζητοῦμε κύρια γιὰ τὴν πεποίθησή πὼς κατὶ πολῦτιμο ἔχομε νά προσφέρουμε στὴν κοινωνία, δυνάμεις νέες, πρόθυμες νά ἐργαστοῦν μὲνθουσιασμό, ἀνάγκητες ἀπὸ τὴ φθορὰ πού τόσο ἔχει μαράνει τὶς ἀντρίκιες δυνάμεις. Ἐχομε τὴν πεποίθησή πὼς πολὺ θὰ ὀφελήσομε στὴν ἠθικὴ πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητας, καί, εἰδικὰ στὴν Ἑλλάδα, τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Βάση, ἀρχὴ τῆς προόδου θεωροῦμε τὸν ὀριστικὸ ἐκμηδενισμὸ ὅλων τῶν ἀπαρχαιωμένων, ἀπονεκρωμένων στοιχείων, πού μὲ τὸ ἀκίνητο βᾶρος τους ἐμποδίζουν τὴν ἐξέλιξη· βάση τῆς προόδου θεωροῦμε τὸ δημοτικισμὸ. Γιὰ τοὺς καθαρῆουσιάνους τὸ γλωσσικὸ ζήτημα εἶναι πιά σήμερα στενὸ ζήτημα μορφῆς καὶ μόνο. Κανένας πιά σήμερα δὲν πιστεύει στὸ ἰδανικὸ πού εἶχε ἀκόμα ἴσαμε τελευταία ἡ καθαρῆουσα, κανένας πιά σήμερα δὲν πιστεύει πὼς εἶναι δυνατό, μιλώντας ἀρχαία, νά γίνουμε ἄμεσως μεγάλοι, ὠραῖοι, σὰν τοὺς ἀρχαίους. Οἱ καθαρῆουσιάνοι σήμερα, ἔστω καὶ ἂν εἶναι πολλοί, ἀγαποῦν τὴν καθαρῆουσα μόνον ἀπὸ συνήθεια, μορφικὰ τὴν ἀγαποῦν ἀστοχασία. Ἡ ἔλλειψη αὐτὴ ἰδανικοῦ, πού σαυτὸ νάποβλέπει ἡ

καθαρεύουσα εἶναι ἡ ἀσφαλέστερη ἔνδειξη πὼς μόλις ἢ συνήθεια ἀντικατασταθεῖ μὲ ἄλλη συνήθεια, πράγμα εὐκολοκατώρθωτο σὲ σχετικὰ μικρὸ χρονικὸ διάστημα, ἡ καθαρῆουσα θὰ νικηθεῖ, ἀμέσως αὐτόματα θὰ καταρέψει. Θὰ πνιγεῖ στὸ πελώριο, πάντα κυρίαρχο, κύμα τῆς ζωντανῆς ζωῆς.

Θὰ νικήσουν οἱ δημοτικιστὲς γιὰ τὴν αὐτοῦς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα δὲν εἶναι περιορισμένο ζήτημα μορφῆς, εἰδῶλου, εἶναι ζήτημα οὐσίας, ζωῆς. Ὁ δημοτικισμὸς εἶναι τὸ λαϊκὸ ρεῦμα πού ξεκινώντας κίολας ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρινὴ ἐποχὴ, πιεσμένο ἀπὸ τὴ σχολαστικότητα, τὴν ψυχικὴ στειρότητα, τὸν ἀριστοκρατισμὸ τοῦ Βυζάντιου, ἐκδηλώνεται ὅμως ἀσυνείδητα ὅλα τὰ δημιουργήματα τοῦ λαοῦ, πού εἶναι τὰ μόνον ἔργα πού φανερώνουν ἕνα ζωϊκὸ παλμὸ σὺν τῇ σκοτεινῇ αὐτῇ περιόδῳ· εἶναι τὸ ρεῦμα πού δὲ μπόρεσε νά ἐπικρατήσει μετὰ τὸ Μεσαίωνα στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ στὴ Δύση, γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγέννησης ἤρθε καταχτητῆς ὁ Τούρκος, μὰ πού καὶ κάτω ἀπὸ τὴ βάρβαρη πίεση ἐξακολούθησε νά φανερώνει τὴν ἀντοχὴ καὶ τὸ τρικύμισμά του ὅλα τὰ τραγούδια τοῦ λαοῦ· εἶναι τὸ ρεῦμα τὸ ἀσυγκράτητο πού, δυναμωμένο ἀπὸ τὸ ρεῦμα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, πού μόνον αὐτὸ τὸ δέχτηκε, ἐλευθέρωσε τὸν Ἑλληνισμὸ τὸν ἐλευθέρωσε τότε μόνον ἐξωτερικὰ, ὕλκα, ὄχι καὶ πνευματικὰ, ψυχικὰ, γιὰ τὴν τυραννισμένο τόσους αἰῶνες δὲν εἶχε ἀποχτήσει καὶ συνείδηση τῆς ἀξίας του καὶ δέχτηκε νά παραχωρήσει ὅλους τοὺς καρπούς του στὸν ἀριστοκρατισμὸ· εἶναι τὸ ρεῦμα πού ὅμως καὶ πάλι δὲ δέχτηκε τὸ ζυγὸ κι ἐξακολουθεῖ νά παλεύει γιὰ ὅλες τὶς ἐλευθερίες του.

Ὁ δημοτικισμὸς εἶναι ἡ μεγάλη φωνὴ τοῦ λαοῦ στὴν καλλιτεχνικὴ, στὴν πολιτικὴ, στὴν κοινωνικὴ του ζωὴ, τοῦ λαοῦ πού μόνος πλάθει τὴν ἐξέλιξη· ὁ δημοτικισμὸς περιέχει μόνον ὅλα τὰ ζωντανὰ στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τέτλια ἡ πεποίθησή μας. Ἄν ὁ δημοτικισμὸς δὲν ἐπικρατήσει, δὲ θὰ ἐπικρατήσει παρὰ μόνον γιὰ τὸ Ἑλληνισμὸς δὲ θὰ ἔχει πιά τὴ δύναμη νά ζήσει, θὰ μαραθεῖ μαζί μὸλο τὸν ἑλληνισμὸ. Ἄν ὁ ἑλληνισμὸς εἶναι προορισμένος νά ζήσει, τότε μοιραία θὰ ὑπερισχύσει ὁ Δημοτικισμὸς. Θεωρώντας λοιπὸν τὸ δημοτικισμὸ ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ τὸν ἑλληνισμὸ, ἀντίληψη πού ἀναπτύχθηκε πλατιά σὲ τόσα βιβλία δημοτικιστῶν, εἶναι ὑποχρέωσή μας νάγωνιστοῦμε γιὰ τὴν ὅσο μπουρεῖ ταχύτερη νίκη του. Τί θὰ ὀρελοῦσε μιὰ περιορισμένη γυναικία ἐπιτυχία μας μέσα σὲ μιὰ κοινωνία πού δὲ θὰ εἶχαμε βοηθήσει καθόλου νά τὴ λυτρώσομε ἀπὸ τὸ θάνατο πού τὴν ἀπειλεῖ; Ὅπως τόσο συχνὰ τὸ τόνισα κίολας, οἱ γυναίκες ἀποβλέπομε πολὺ λιγώτερο στὴν ἐγωϊστικὴ κατάκτηση τῶν δικαιωμάτων μας, ὅσο στὸ νά δείξομε πὼς μᾶς ὀφείλονται αὐτὰ τὰ δικαιώματα, πὼς ζητοῦμε τὴ χειραφέτησή μας γιὰ νά μπορέσομε ἐλεύθερες νά δημιουργήσομε ὅ,τι αἰσθανόμαστε πὼς πρέπει νά δημιουργηθεῖ. Τὰ δικαιώματά μας θέλομε νά τὰ κατακτήσομε ἠθικὰ. Δὲ θέλομε, κι ἂν ἀκόμα μᾶς σύμφερε ἄμεσα, στενά, νά μειωθοῦμε μὲ συμβιβασμούς, παραχωρήσεις, μικρότητες.

Βλέπομε πλατιά καὶ μεγάλα. Τὸ σήμερα δὲν τελιώνει σήμερα· τὸ σήμερα εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ αὔριου. Στὸ σήμερα πρέπει νά φροντίζομε πάντα νά χτίζομε γερὰ τὰ θεμέλια τοῦ αὔριου. Θέλομε νάγωνιστοῦμε ἠθικώτερα, οὐσιαστικώτερα, ἀπ' ὅτι ἀγωνίζονται οἱ ἄντρες.

Νοέμβρης 1924

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ